

ffuelse meget heldige, statsoeconomiske Princip, som er udtalt i Forordningen af 25de Marts 1791, som rigtignok ikke er gjentaget i dette Lovforslag, idet Eiendommene kunne sammenlægges til et større Antal Lønder Hartkorn, end det dengang var tilladt, og paa den anden Side, hvad der er særligt værd at lægge Mærke til, Husenes Antal kunne formeres hærtad i det Uendelige, imedens der dengang blev fastsat et Jordtillæg, saaledes at en Familie paa Landet dog nogenlunde tarvelig kunde leve. Jeg troer saaledes, at man gjør den høitærede Indenrigsminister Uret, naar man vil bebrejde ham, at han her har givet en Tilladelse til Godsejerne, som de ikke allerede nu kunne erholde. Derimod indskrænker den rigtignok ikke Sammenlægning og Udstykning saameget, som Forordningen af 25de Marts 1791, hvis Grundsatninger jeg kunde ønske man ved Behandlingen af denne Lov kunde vende tilbage til. Derimod er der en anden Bestemmelse i denne Lov, hvor det forekommer mig, at vi ere gaaede tilbage, idet det forekommer mig, at den høitærede Indenrigsminister, der i de sidste Par Aar, som han sagde forleden Dag, ikke har kunnet følge den Udvikling, der har fundet Sted i Danmark, har overseet, at vi nu have faaet en Lov, hvor det, som hidtil, var Praxis, at enkelte særskilte Jordparceller kunne fraktilles Hovedeiendommen, uden at man behøvede at have Landmaalere og Taxation derpaa, blot ved Rentekammerets og senere Indenrigsministerens Bevilling, hvorved Matriculsboniteringen blev lagt til Grund for Hartkornsberegningen. Det er nemlig blevet til Lov ved Loven om Taxationsmænd af 4de Juli 1850 § 4, og det har jo den ærede Indenrigsminister i Motiverne til § 11 selv erkjendt at være af den største Vigtighed, navnlig i visse Egne af Sjælland. Jeg indseer sandelig ingen Grund til, at man her har villet kuldkafe Lovbestemmelserne i Loven af 4de Juli 1850 § 4 og vende tilbage til at oprette nogle smaa Godser; thi en saadan Hedebonde, der, som Indenrigsministeren selv har sagt i sine Motiver, kan have sine Lødder paa 10 til 20 forskellige Steder i en Afstand af $\frac{1}{4}$ til $\frac{1}{2}$ Mill, kan skal vel nu kunne faae Tilladelse til at afstaae dem til Andre, men

saaledes, at der skal svares Grundskal til ham, hvorved der staves et Slags Smaagodseiere. Det er jo et fuldkomment Tilbagekridt fra det, der, som sagt, er fastsat i Loven af 4de Juli 1850. Det er jo den ærede Indenrigsminister bekjendt, som han ogsaa har anført i Motiverne, hvilken Trang der er til at erholde saadanne Parceller til Bebyggelse; og at man derfor, da Beføstningerne med at faae dem udsøndrede ere altfor store i Forhold til saadanne uopdyrkede Lødders Værdi, har søgt den Udvei, at man har fæstet dem paa flere hundrede Aar; men dette er ved Forordningen af 21de Marts 1847 indskrænket til 50 Aar. Denne Indskrænkning, som er til stor Ginder for Opdyrningen af mange Lødder, navnlig i Sjællands Hedeegne, blev, som sagt, tildeels hævet ved den oftnævnte Lov af forrige Aar, og den kan jo let ganske hæves, naar Sagen kommer til videre Behandling.

J. N. Hansen: Jeg vilde blot bemærke, at jeg ikke paa nogen anden Maade har omtalt den ærede Ministers Hensigt, end forsaavidt jeg troer, den ligger i de af mig udhævede Ord i Motiverne til Loven. Jeg har anført, at denne Lovs Vedtagelse vilde bringe en Concurrence, der allerede er tilstede i saa stort Maal, til et langt større Maal, og jeg har anført, at den ærede Minister erklærer, at han giver dette Lovforslag, for at dygtige Mænd med Capitaler kunne træde til, hvilket de derimod ikke nu kunne, og det troer jeg er tilstrækkeligt motiveret. Naar den ærede Minister meente, at Fæsterne burde gjøre Tilbud, saa er det noget ganske Andet; jeg troer, at det bestandig er Verdens Gang, at den, som har Noget at sælge, gjør Tilbud og forlanger, hvad han vil have for det. Det er mig ikke bekjendt, at det er almindeligt, at man byder først; derimod er det ganske almindeligt, at man henvender sig til den, der har Varen, og spørger, om han vil sælge den, og jeg kan oplyse den ærede Indenrigsminister om, at det er skeet paa mangfoldige Godser omkring i Landet. Jeg skal nævne Exempler fra Fyen, hvor vedkommende Fæstebønder have spurgt forskellige Herrefabere, om de vare villige til at sælge; fra Gn, eller maaskee fra Lo, have de faaet den Erklæring, at de nok under visse